

Η αρχική σκέψη για την έκδοση ειδικού τεύχους με τίτλο «*Μάνατζμεντ Υπηρεσιών Υπαίθριας Αναψυχής*», αποφασίσθηκε από την επιτροπή του περιοδικού «Διοίκηση Αθλητισμού & Αναψυχής», για να καλύψει το σχετικό ενδιαφέρον που εκδήλωσε μερίδα των αναγνωστών. Σημαντικός επίσης λόγος της απόφασης ήταν η ανάπτυξη που παρουσιάζει η συγκεκριμένη αγορά της υπαίθριας αναψυχής και του αθλητικού τουρισμού στη χώρα μας - τα τελευταία χρόνια 10 χρόνια (1998-2008) - και η προοπτική που διαμορφώνεται για απορρόφηση μεγάλου αριθμού στελεχών διοίκησης στην συγκεκριμένη αγορά.

Ελήφθησαν προς αξιολόγηση εννέα άρθρα και τελικά εγκρίθηκαν τα πέντε, τέσσερα εκ των οποίων είναι ερευνητικά και ένα ανασκόπησης βιβλιογραφίας. Το γεγονός καταγράφει την υψηλή ερευνητική δραστηριοποίηση στο αντικείμενο της Αναψυχής Υπαίθρου.

Το περιεχόμενο της Υπαίθριας Αναψυχής

Η επιστημονική περιοχή της 'διαχείρισης προγραμμάτων και υπηρεσιών της «Υπαίθριας Αναψυχής», αφορά εκατομμύρια ατόμων, από πλήθος κρατών σε όλο τον κόσμο, τα οποία όλες τις εποχές του χρόνου συμμετέχουν ενεργά και με ενθουσιασμό σε πληθώρα προγραμμάτων και υπηρεσιών που υλοποιούνται στο φυσικό περιβάλλον του ανθρώπου, τη φύση. Η υπαίθρια αναψυχή περιλαμβάνει οποιαδήποτε δραστηριότητα: εκπαιδευτική, αθλητική, αναψυχής, κοινωνική, περιβαλλοντική, ευαισθητοποίησης, υπό την μορφή μιας απλής συμμετοχής εμπειρίας έως ενός σχεδιασμένου προγράμματος, που λαμβάνει χώρα κατά την διάρκεια του ελεύθερου χρόνου του ατόμου, πάντα σε φυσικό περιβάλλον. Φυσικές περιοχές που περιλαμβάνονται στο χώρο της υπαίθριας αναψυχής είναι: εθνικοί δρυμοί, εθνικά πάρκα, δασικές εκτάσεις, εσωτερικά ύδατα (λίμνες, ποτάμια, κανάλια κτλ), παράκτιες εκτάσεις (παραλίες, ακτές). Ακόμη προγράμματα και υπηρεσίες υπαίθριας αναψυχής παρέχονται και σε αγροτικές περιοχές, σε αστικές περιοχές, σε αστικά πάρκα, σε ελεύθερους χώρους πρασίνου (δίκτυο ποδηλατοδρόμων, αυλές σχολείων, πλατείες). Αποδέκτης των εμπειριών της συμμετοχής σε δράσεις υπαίθριας αναψυχής είναι ο ίδιος ο άνθρωπος, όπως είναι αναπόφευκτα και αποδέκτης των συνεπειών που προκαλούν οι υπαίθριες εκδηλώσεις και τα προγραμμάτων στο ίδιο το περιβάλλον. Δια το λόγο αυτό, αυστηρή περιβαλλοντική πολιτική πρέπει να επιβάλλεται και να συνοδεύει τον σχεδιασμό κάθε δράσης Υπαίθριας Αναψυχής.

Σύνδεση της Υπαίθριας Αναψυχής με τις λειτουργίες του Μάνατζμεντ

Τα προγράμματα και οι υπηρεσίες με περιεχόμενο την υπαίθρια αναψυχή αποτελούν διεθνώς μια αυτόνομη αγορά, με υψηλές οικονομικές αποδόσεις. Η παγκόσμια εξάπλωση της αγοράς της υπαίθριας αναψυχής έχει διαμορφώσει την ανάγκη για άμεση παρουσία ειδικευμένων ατόμων σε αντίστοιχους οργανισμούς αναψυχής, με

στόχο την αποτελεσματική διαχείριση και έλεγχο των παρεχόμενων υπηρεσιών και του περιβάλλοντος όπου υλοποιούνται οι δράσεις. Η σύνδεση των λειτουργιών του Μάνατζμεντ, Σχεδιασμός, Οργάνωση, Υλοποίηση, Αξιολόγηση με την προσθήκη του Μάρκετινγκ, είναι απαραίτητη για την κατανόηση και ικανοποίηση πελατών και συμμετεχόντων στην αντίστοιχη αγορά Υπαίθριας Αναψυχής. Πρακτική εφαρμογή στη σχέση Μάνατζμεντ και Υπαίθριας Αναψυχής -σε διεθνές πάντα επίπεδο- βρίσκει ότι το μάνατζμεντ των περιοχών εκείνων που είναι πόλοι έλξης δράσεων υπαίθριας αναψυχής, όπως: countryside recreation management (μάνατζμεντ αναψυχής της υπαίθρου), forest recreation management (μάνατζμεντ αναψυχής των δασών) coastal recreation management (μάνατζμεντ αναψυχής των ακτών), beach management (μάνατζμεντ αναψυχής των παραλιών). Οι μάνατζερ της αναψυχής και κατ' επέκταση οι αντίστοιχοι οργανισμοί όπου εργάζονται, σε συνεργασία με τις τοπικές αρχές χαράζουν την κατάλληλη πολιτική και υποστηρίζουν με πράξεις τη λεπτή ισορροπία μεταξύ της σωστής περιβαλλοντικής διαχείρισης των προορισμών, της μη διατάραξης της καθημερινότητας της ζωής των τοπικών κατοίκων και της ικανοποίησης των ενδιαφερόμενων επισκεπτών για υπαίθρια αναψυχή. Γενικά τα προγράμματα και οι υπηρεσίες της υπαίθριας αναψυχής ανάλογα με τους κεντρικούς στόχους και άξονες που έχουν τοποθετήσει και ανάλογα του πελατειακού δυναμικού που απευθύνονται, διαχωρίζονται σε τέσσερις βασικούς τομείς (Priest, & Gass, 1997): Τομέας Υπαίθριων δραστηριοτήτων αναψυχής, Τομέας Ανάπτυξης δεξιοτήτων & διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού στη φύση, Τομέας Αγωγής υπαίθρου, Τομέας Υπαίθριας θεραπευτικής αναψυχής.

Αναφορά στις εργασίες του πρώτου ειδικού τεύχους:

Η πρώτη εργασία είναι ερευνητική με συγγραφέα τον κ. Κουθούρη Χαρίλαο, αφορά **στην σημασία των κινήτρων συμμετοχής** σε προσπάθεια αξιοποίησής τους από τα τμήματα **μάρκετινγκ των παιδικών κατασκηνώσεων «περιπέτειας»**. Η έρευνα έγινε σε παιδιά και εφήβους που συμμετείχαν σε παιδικές κατασκηνώσεις «περιπέτειας», αναφορικά με τη δύναμη της ανεπίσημης προφορικής επικοινωνίας των παιδιών μετά το πέρας της κατασκηνώσης. Συγχρόνως στην εργασία αναλύεται ο ειδικός αυτός τομέας των κατασκηνώσεων «περιπέτειας». Τα αποτελέσματα της έρευνας προωθούν κατάλληλες στρατηγικές για την βελτίωση των προγραμμάτων της κατασκηνώσης και οδηγίες προς την διοίκηση των οργανισμών.

Η δεύτερη εργασία είναι ανασκόπησης βιβλιογραφίας με πρώτο συγγραφέα την κα. Ζαφειρούδη Αγλαΐα, MSc και αφορά **την συνειρμική συμπεριφορά που αναπτύσσεται μεταξύ του φυσικού περιβάλλοντος, των καθημερινών ενεργειών του ανθρώπου έναντι της φύσης και της συμμετοχής σε δραστηριότητες που ανήκουν στο τομέα της υπαίθριας αναψυχής**. Αρχικά επιχειρήθηκε η σύνδεση των μεγάλων καθημερινών περιβαλλοντικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο πλανήτης, με την καθημερινή συμπεριφοράς του ανθρώπου. Στην συνέχεια διερευνήθηκε η πιθανή επίδραση της συμμετοχής σε δράσεις υπαίθριας αναψυχής, αναφορικά με την αλλαγή της ευαισθητοποίησης και της συμπεριφοράς των ανθρώπων έναντι των προβλημάτων του πλανήτη. Τα αποτελέσματα υποστήριξαν την ενίσχυση της σύνδεσης του ανθρώπου με προγράμματα που υλοποιούνται στη φύση.

Η τρίτη εργασία είναι ερευνητική με πρώτο συγγραφέα την καθηγήτρια Φυσικής Αγωγής κα. Δάντση Φωτεινή και διερευνά την **συμμετοχή σε προγράμματα «άσκησης για όλους» που υλοποιούνται σε ανοικτούς / υπαίθριους χώρους**.

Συνήθεις φορείς υλοποίησης αντίστοιχων προγραμμάτων είναι τα γραφεία Αθλητισμού των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η εργασία εστιάζει στην κατηγοριοποίηση των συμμετεχόντων γυναικών στα προγράμματα, ανάλογα με τον βαθμό αφοσίωσης στα προγράμματα και τους ανασταλτικούς παράγοντες συμμετοχής. Τα αποτελέσματα της έρευνας είναι χρήσιμα προκειμένου να αναπτυχθούν στρατηγικές διευκόλυνσης προς την συμμετοχή για τα προς εξέταση προγράμματα αναψυχής.

Ο υπεύθυνος έκδοσης του ειδικού τεύχους

Δρ Κουθούρης Χαρίλαος, (kouthouris@pe.uth.gr)
Επίκουρος Καθηγητής, «Διοίκηση Υπηρεσιών Αναψυχής»
Τ.Ε.Φ.Α.Α., Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.